

Concursos,
Concursos de
contes curts

JOVE

Dossier professors

ConcurTs. ConcurTs Jove contes curts

El "ConcurTs" i el "ConcurTs Jove" són una altra iniciativa de l'associació cultural El Biblionauta.

Tots els drets reservats.

© 2021, A. C. El Biblionauta
Av. Maria Àngels Anglada, 14, esc. C, 3-2, 17600 Figueres (Girona).
"ConcurTs" - © 2021, A. C. El Biblionauta.
"ConcurTs Jove" - © 2021, A. C. El Biblionauta.

Il·lustracions interiors - © 2016, Jacint Casademont.

Edició promocional. Prohibida la seva venda.
Queda permesa la còpia digital i la transmissió digital d'aquest dossier, sense alterar el seu format ni el seu contingut. Queda prohibida qualsevol altra utilització sense el permís exprés de l'A. C. El Biblionauta.

SUMARI

1. El conte curt. Definició
2. Orígens i evolució
3. Característiques
4. Tipus (i categories)
5. Consells pràctics
6. Edició 2021. Recursos
7. Calendari
8. Patrocinadors

Definició

Els microtuits, nanorelats, hiperbreus i microrelats **són relats molt curts**. Ara bé, que siguin mínims no vol dir que siguin un gènere menor. Cal tractar els microrelats igual com qualsevol altre gènere literari.

És inexcusable referir-se, en qualsevol definició de microrelat, al més famós de tots, per les polèmiques que ha desencadenat i pels estudis que se n'han fet. Són únicament set paraules, obra de l'escriptor guatemalenc **Augusto Monterroso**, però han provocat especulacions literàries de tota mena.

Diu així:

Quando despertó, el dinosaurio aún estaba ahí.

El conte curt

Orígens

Els orígens remots dels microrelats caldria buscar-los en la cultura popular, en la literatura oral més antiga, en les llegendes, en la transmissió boca a boca. Alguns refranys podrien considerar-se microrelats en potència.

El terme "microrelat" va ser utilitzat per primera vegada el 1977 per l'escriptor mexicà **José Emilio Pacheco** en els seus *Inventaris*. Des de llavors, ha rebut molts noms, des de "minificció" a "miniconte" o "microconte", passant per "relat hiperbreu", "contes mínims", "històries mínimes" o "ficcions sobtades".

El nom "microrelat" és el que a poc a poc s'ha anat imposant a casa nostra.

Evolució

El microrelat ha sofert un gran desenvolupament en els darrers cinquanta anys i pràcticament tots els autors contemporanis l'han conreat d'una manera o una altra.

Podem trobar antecedents directes en els *haikus* orientals i en els epigrames llatins (petites frases escrites en les tombes, moltes d'elles molt enginyoses). El seu desenvolupament i èxit com a subgènere el trobarem en el simbolisme i el modernisme, amb autors com **Rubén Darío** o **Kafka**.

A casa nostra també podem destacar una rica tradició de conreadors del microrelat: **Pere Calders**, **Mercé Rodoreda**, **Joan Perucho**, **Quim Monzó**, **Sergi Pàmies**, **Joan Barril**, **Max Aub**, etc.

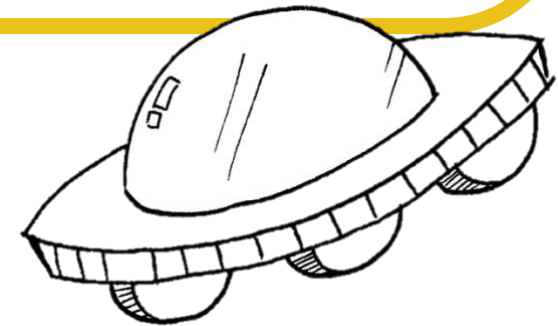
Característiques

1. La **brevetat** és la característica més evident i la seva principal diferència respecte a qualsevol altre tipus de composicions. Podríem dir que un dels lemes del microrelat és la coneguda màxima de **Baltasar Gracián**: *El bo, si breu, dues vegades bo.*

Dins de la brevetat, es considera que el límit natural d'un microrelat és el que l'ésser humà pot abastar d'un cop d'ull i se situa en una pàgina escrita. Ningú acceptaria com a "micro" un text que superés el límit d'una pàgina, encara que, a la pràctica, una minificció que ocupa una pàgina ja es considera excessivament llarga.

2. L'altra característica és que transmet **una història completa**.

El microrelat és un univers en si mateix, un petit racó en el qual poden passar moltes coses o molt poques. Quan creem uns personatges i una situació també estem creant totes les coses que giren al seu voltant i les circumstàncies que els afecten. Aquesta és la raó per la qual hem de presentar sempre, tot i la brevetat, una història completa que justifiqui la creació del text i que sigui capaç de transmetre un missatge també complet.

De nou

Bon punt acaba el llibre i el tanca, ja se n'ha oblidat per complet. De manera que n'observa un instant la coberta, amb curiositat, i tot seguit busca la primera pàgina i comença a llegir-lo.

—Quim Monzó

El mirall de l'ànima

No ens havíem vist mai, enlloc, en cap ocasió, però s'assemblava tant a un veí meu que em va saludar cordialment: ell també s'havia confós.

—Pere Calders

Hem de tenir en compte que la "història completa" d'un microrelat, però, **no ha de seguir el clàssic esquema d'introducció, nus i desenllaç** dels seus germans grans. La majoria dels microrelats comencen "in media res", amb la història iniciada, la qual cosa no vol dir que no existeixi, sinó que és el lector qui ha de completar-la. També trobarem molts micros amb finals oberts o insinuats.

3. Per què es fa, això? Principalment per **activar la ment del lector**, circumstància que constitueix una altra de les seves principals característiques.

La brevetat del micro implica l'exigència al lector perquè faci l'esforç de completar el món que estem creant. D'aquesta manera podrem deixar sense presentar, per exemple, les circumstàncies en què està passant alguna cosa, ja que això haurà de ser imaginat pel lector segons les pistes que li donem. Fins i tot podem no especificar ben bé de què parlem, ja que moltes vegades s'utilitza un llenguatge volgutament ambigu en els microrelats, amb un alt grau d'indefinió. En el microrelat **el no narrat és tan important com el narrat**.

Un llop

Viu amb un llop. No l'ha vist mai, però cada matí el senyor Morell n'endevina la presència per tota la casa: troba senyals de les urpes en la tapisseria dels sofàs, excrements damunt les catifes, bosses d'escombraries esquinçades a la cuina. No li costa imaginar-lo enorme, pelut, amb un pèl tan fosc que es confon amb les tenebres, ullals esmolats i pupil·les resplendents com cuques de llum. El busca dia i nit en va: l'animal sap amagar-se, és silenciós, astut i ràpid.

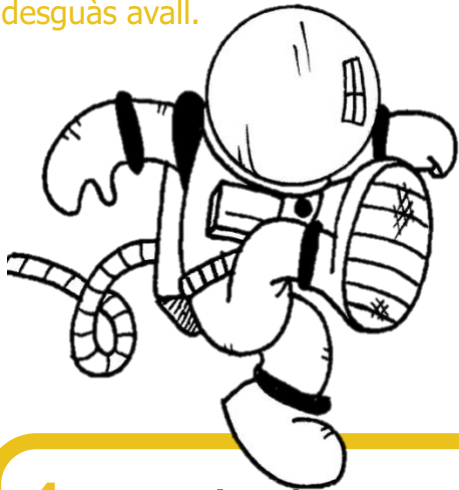
Un vespre, exasperat, cansat de les protestes dels veïns —es queixen perquè les nits de lluna plena, el llop udola—, li prepara un parany: compra una cuixa de xai i l'arrebossa amb mata-rates. L'endemà, estès sobre l'estora, abocat sobre el plat de carn, descobreixen el cadàver del senyor Morell.

—Jordi Masó

Compte amb el que desitges

Aquell dia havia tingut molts problemes a la feina. Un cop a casa, dins de la dutxa, va deixar que un raig d'aigua l'amarés mentre provava de fondre-s'hi. Abans que se n'adonés, ja baixava en espiral desguàs avall.

—Ariadna Herrero.

Pigmalió

És simplement perfecta. Els seus rínxols d'atzabeja, els seus ulls ambarins, la seua mirada fogosa, els seus pòmuls roents, els seus llavis ambrosíacs, la seua pell melosa, les seues corbes delitoses... Tot plegat, compon una perfecció sublim que m'esclavitza amb el seu embruix.

Un xiulet em torna a la realitat. M'haig d'afanyar a endollar-la o bé se li esgotarà la bateria.

—Edgar Cotes.

- 4.** La **capacitat de sorpresa** d'un microrelat és una altra de les seves principals característiques. De fet, molts es basen únicament en aquest element. A l'hora d'escriure un microrelat, l'escriptor ha de deturar-se un moment i reflexionar: És una idea original? He llegit abans alguna cosa semblant a això? No faig més que repetir les mateixes històries que ja he llegit una vegada i una altra? Segons la resposta a aquestes preguntes sabrà si ha de seguir escrivint aquell relat o bé començar-ne un de nou.

Tipus (i categories)

Els tipus de relats mínims més habituals són quatre:

1. Els **Microtuits**. Són la màxima expressió de la brevetat i no van més enllà de les dues línies de text. Destaquen els generats a la famosa xarxa social **Twitter**, que no superen els **280 caràcters**. Són molt populars. En català se'n poden trobar molts ara mateix sota l'etiqueta [#microrelatsdesdelconfinament](#).

Categoria A

1r i 2n d'ESO

Discreció

Van convidar-lo a pensar i digué que no volia donar molèsties, que ja pensaria a casa.

—Pere Calders.

Gàbia

Vet aquí un poble amb una gàbia i un lloro a dins que només sabia dir: "T'estimo". Ningú no tenia ni idea de com n'havia après.

—Damià Bardera.

Intermediaris

Algú ha excavat un pou on solies estar tu. Ara, per poder-te abraçar, necessito una politja.

—Ramon Mas.

Exactitud

—A quina distància hi ha l'enemic? —pregunta el general.

—Exactament a un tret de fusell —respon l'assistent, just abans de caure amb la bala de fusell incrustada al front, només la punta de l'ogiva: si l'enemic hagués estat més a prop, la bala li hauria travessat el cervell.

—Antoni Munné-Jordà.

Soc el conductor...

Soc el conductor d'un atrotinat camió d'escombraries. Estic consternat. Acabo d'atropellar un poeta invisible. Ha creuat el carrer sense mirar, convençut que no el veia ningú.

—Josep-Ramon Bach.

2. Els **Nanorelats**. Tradicionalment **no superen les 50 paraules**. La idea prové del món anglosaxó, on se'ls coneix com a "mini-sagues". Els va popularitzar l'escriptor de ciència-ficció **Brian Aldiss**, que va organitzar un concurs el 1982 a *The Daily Telegraph* on van participar 48.000 persones. En aquest tipus de relats s'espren el llenguatge fins a l'última gota, ja que cada paraula compta.

Nosaltres us encoratgem a respectar aquests límits, però us oferim fins a **1.000 caràcters** (unes 170 paraules aproximadament) per si els necessiteu.

Categoria B
3r i 4t d'ESO

3. Els **Hiperbreus**. Són els més freqüents, aquells en què és més fàcil trobar exemples. Acostumen a tenir **entre 100 i 150 paraules**.

Com que es tracta de la categoria "reina" de la nostra modalitat per a joves, no hem volgut tallar les ales a ningú i, estirant fins quasi arribar al que és més aviat un microrelat, us permetem assolir els **1.500 caràcters** (unes 250 paraules) si us fan falta. Ara bé, el jurat valorarà especialment aquells que feu l'esforç de fer un bon hiperbreu amb el menor nombre possible de paraules.

Categoria C

BAT i CF

Finestres

Al cap d'un quart d'hora d'haver trucat, ha arribat l'ambulància.

Ha derrapat i ha aparcat al jardí.

(Totes les flors trepitjades)

Han pujat corrents per les escales mentre es posaven els guants.

Els hem explicat com havia ocorregut tot i han aixecat amb una pinça quirúrgica la persiana i han examinat si la pupil·la de la nostra habitació es dilatava o es contraïa.

No ens cal el diagnòstic: nosaltres ja fa temps que intuïm que la casa ha deixat de respirar.

És estiu i cada dia hi fa més fred.

—Elisenda Solsona.

Consells pràctics

- 1.** Cada paraula, per si mateixa, ha de significar alguna cosa dins el relat.
- 2.** Si pot ser, pensa en una mena de "plantejament, nus i desenllaç" amb estil propi i imaginació.
- 3.** Introdueix algun factor sorpresa que impressioni al lector.
- 4.** Suggereix més que mostra.
- 5.** Intenta fer pensar al lector. Res ha de ser gaire explícit.
- 6.** Cal procurar concentrar el temps i l'espai perquè el suggerit es delimiti de la millor manera possible a la imaginació del lector, a qui cal convertir en copartícip de la lectura.
- 7.** Els personatges han de ser reduïts al mínim: un o dos com a molt. Tres ja són multitud.
- 8.** Les descripcions, d'existir, han de ser minimalistes.
- 9.** El títol és essencial, ha de contenir ja, sintetitzat, el sentit de la narració.
- 10.** Fuig de tòpics i de frases fetes. Els microrelats són, sobretot, pura originalitat.

Josep M. Benet i Jornet

Anomenat afectuosament Papitu pels seus amics, va néixer a Barcelona el 20 de juny de 1940 i va morir a Lleida el 6 d'abril de 2020. Va ser un dels dramaturgs més reconeguts del país i se'l considera un dels principals renovadors del teatre català.

Una de les seves obres per a joves i infants més conegudes va ser **Taller de fantasia: La nit de les joguines** (1971), que aquest any compleix 50 anys. A les dotze de la nit les joguines es desperten, cobren vida i comencen a cantar i jugar. Però el seu passatemp preferit és destapar la capsa de les històries i divertir-se escoltant les increïbles aventures i els personatges extraordinaris que hi apareixen. En total, són representades set històries fantàstiques que succeeixen en indrets i temps diversos, entrelaçades amb una bona dosi d'ironia i que Benet i Jornet va dirigir a un públic eminentment infantil, però que avui dia els adults també podem llegir amb tendresa i interès.

Edició 2021

Taller de fantasia: La nit de les joguines

JOGUINES: Són les dotze de la nit
els nens somien al llit.
Les joguines despertem,
en moviment ens posem
soles, ben soles.
Hem treballat de valent,
tot el dia anant fent,
però ara s'ha acabat:
divertim-nos d'amagat
hores i hores.

(Pròleg)

Supertot

SUPERTOT: I, efectivament, Jones em va tocar amb el seu gran invent, l'anell electroatomoenergètic. D'un xicot qualsevol que era abans, em vaig veure convertit en el capità Supertot; ràpid com el vent, invulnerable a les bales, fort com la roca. A la vida normal soc en Bill, reporter i periodista del diari més important de la ciutat. Però, quan convé, em converteixo en l'heroi favorit de les multituds.

(Episodi segon: LA GRAN AMENAÇA)

La «Cançó liricomisticoastronàutica»

Els motors ronquen suaus,
els llums de navegació
s'encenen i s'apaguen.
Tranquil transcorre el vol,
el coet avança prop,
veiem mons que ens esperen.
Som exploradors de l'espai sideral
i hem volgut tenir estrelles a la mà.
Una se'm quedà dins de la butxaca
i m'acompanya sempre més, vagi on vagi.
Som exploradors, veniu amb nosaltres.

(«El planeta dels homes de marbre»)

La nau

– Havien passat molts anys des que havien sortit de la Terra i la gent de la nau va oblidar d'on venia i on anava. I també on era. Tu, artista, t'imagines la situació? Tots aquells pobres diables treballant, menjant i fent l'amor sense saber que més enllà de les parets d'acer hi havia l'espai infinit i els astres i tota la pesca.

– I què més?

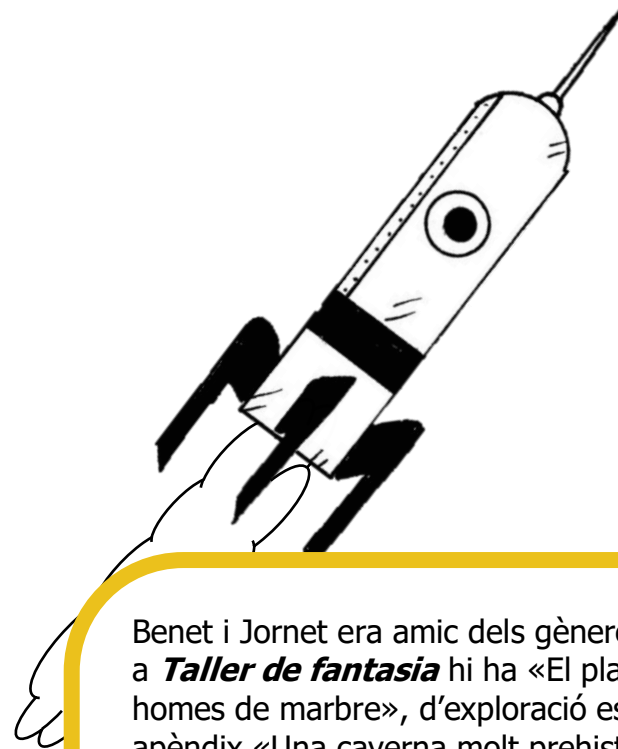
– Doncs van passar anys i les coses continuaven igual.

– Fins que un dia van descobrir altre cop on eren, van endegar el rumb de la nau, van passar més anys, van arribar a les estrelles i ja està...

– Això ho dius tu.

– Doncs què?

(Zero)

Benet i Jornet era amic dels gèneres fantàstics. Si a **Taller de fantasia** hi ha «El planeta dels homes de marbre», d'exploració espacial, i en apèndix «Una caverna molt prehistòrica», ucrònica, a **Supertot** parodia un Superman a qui els poders arriben d'un anell inventat pel científic Jones i a **La nau**, els habitants d'un món clos es rebel·len i cerquen dominar-lo, fins que descobreixen que són dins una nau espacial on s'han succeït les generacions.

Bibliografia de Josep M. Benet i Jornet

- *Taller de fantasia (La nit de les joguines)* i *Supertot*, Edicions 62, 2017.
- *La nau*, Edicions 62, 1996.
- *Helena a l'illa del baró Zodíac*, Editorial Millà, 1988.

Bibliografia sobre Josep M. Benet i Jornet

- Gil i Lluch, F. i Simó i Peralta, J., [Fem teatre amb Josep M. Benet i Jornet](#). Seminari «El gust per la lectura».
- Riba, Cèlia, «Estudi preliminar», dins *Taller de fantasia/Supertot*, Edicions 62, 2017.
- Muñoz, Josep M., «Josep M. Benet i Jornet. Les arrels de la ficció», *L'Avenç*, núm. 328 (octubre, 2007)

Referències

- Bac, Josep-Ramon: *Alteritats*, Témenos Edicions, 2018.
- Bardera, Damià: *Un circ al pati de casa*, Empúries, 2019.
- Masó, Jordi (ed.): *Bones confitures (Antologia de microrelats catalans)*, Témenos Edicions, 2019.
- Solsona, Elisenda: *Cirurgies*, Voliana, 2016.

Webgrafia

- Web [La bona confitura. El blog del microrelat en català](#).
- «[14 microcontes de Pere Calders](#)», *Catorze, cultura viva*.
- «[Pere Calders: quaranta-quatre contes \(molt\) breus](#)», *Rodamots. Cada dia un mot*.
- Borges, Jorge Luis i Guerrero, Margarita: [El libro de los seres imaginarios](#), Kier, 1967.

Curs de formació per a professors

del **4 de març** al **15 d'abril**

Gala de lliurament de premis

el **25 de maig** a les 18:00h a la Biblioteca
Fages de Climent de Figueres

Presentació relats

del **15 d'abril** al **15 de maig**
al formulari <https://elbiblionauta.com/concursjove/>

Calendari

L'Associació Cultural El Biblionauta és una entitat sense ànim de lucre. El seu objectiu principal és dignificar i fomentar la literatura dels gèneres fantàstics en llengua catalana. Per això fem un munt de projectes i procurem que siguin participatius, gratuïts i accessibles a través de la xarxa: convoquem els Premis Imperdibles i els Premis Alba, organitzem el ConcurTs de microrelats, mantenim la CiFipèdia, publiquem la revista *Freakcions*...

Per poder seguir duent a terme iniciatives com aquestes, però, ens cal l'ajuda de tots i totes els que estimeu el fantàstic en català. És per això que us convidem a col·laborar amb nosaltres convertint-vos en mecenes i fent les vostres donacions a:

<https://elbiblionauta.com/dona/>

servei
educatiu®
de l'alt empordà

Pagès Editors

Museu del Joguet

Editorial Raig Verd

Museu del Cinema
Col·lecció Tomàs Mallol

Museu del Cinema

Llibreria Bookman

Editorial Males Herbes

Dystopian Hobbies

Editorial Laertes

EduKbits

Llibreria 22

Groovy

Llibreria Edison

Llibreria La font de Mimir

Edicions SECC

Mai Més